

طرح درس

عنوان : تاریخ تحلیلی صدر اسلام

نام استاد: سید ضیاء الدین علیانسیب

پیش نیاز: دارد

گروه هدف: کل دانشجویان دانشگاه

تعداد دانشجویان: 40

تعداد واحد: 2

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با چگونگی ظهور و گسترش اسلام و شیوه گذر از جامعه جاهلی به جامعه اسلامی

اهداف اختصاصی:

دانشجویان باید از چگونگی ظهور و گسترش اسلام و شیوه رفتاری رسول خدا و گذر از جامعه جاهلی به جامعه اسلامی آشنا شوند.

جلسه	موضوع عام	موضوع خاص
جلسه اول	معارفه - روش تدریس - روش ارزشیابی - حضور و غیاب، مطالب لازم برای رعایت در طول ترم - ارائه سرفصل های درسی و طرح درسی در طول ترم - مباحث مقدماتی تاریخ مانند	تعریف تاریخ - انگیزه مطالعه ی تاریخ - عوامل انحراف در نگارش تاریخ - آغاز تاریخ نگاری - شیوه های تاریخ نگاری
جلسه دوم	فلسفه تاریخ - دیدگاههای مختلف - دیدگاه قرآن - سنتهای الهی در تاریخ - عوامل سقوط جوامع و حکومتها از دیدگاه قرآن تاریخ	فلسفه تاریخ - دیدگاههای مختلف - دیدگاه قرآن - سنتهای الهی در تاریخ - عوامل سقوط جوامع و حکومتها از دیدگاه قرآن تاریخ
جلسه سوم	جهان در آستانه بعثت -	-اوضاع ایران - روم - هندوستان - چین - جزیره العرب - جهل و جاهلیت - اعتقادهای پیش از اسلام
جلسه چهارم	ولادت و کودکی پیامبر	تاریخ کعبه و متولیان - تولد، کودکی و نوجوانی پیامبر(ص) - حوادث شب ولادت - انتخاب حلیمه - در گذشت مادر پیامبر
جلسه پنجم	حوادث دوران جوانی پیامبر(ص)	جوانی حضرت محمد(ص) - سفر اول و دوم به شام - سن پیامبر(ص) و خدیجه در هنگام ازدواج - نصب حجرالاسود - ولادت امام علی(ع)
جلسه ششم	وقایع آغاز بعثت	روایات آغاز وحی - ماجرای صحیح آغاز وحی - گروههای پیشگام در اسلام
جلسه هفتم	دعوت رسول خدا و رفتار قریش	ادامه دعوت رسول خدا - دارالتبلیغ رسول خدا (ص) - علنی شدن دعوت - دعوت علنی و آغاز مخالفتها - علل و انگیزه مخالفت - رفتارهای قریش در برابر رسول خدا (ص) -

جلسه هشتم	پیامدهای مخالفت قریش	معراج پیامبر(ص)- تحریم اقتصادی- شعب ابی طالب وایمان آن بزرگوار
جلسه نهم	زنان پیامبر (ص)	زنان پیامبر وفات خدیجه و حکمت و راز ازدواجهای پیامبر(ص)
جلسه دهم	مقدمات هجرت	دعوت قبایل مسافر حج مقدمات هجرت به یثرب و آشنایی با یثربیان- زمینه‌ها و موقعیت ممتاز یثرب برای پذیرش اسلام- اقدامات رسول خدا در دوره پس از هجرت
جلسه یازدهم	فراهم سازی زمینه تشکیل حکومت اسلامی	امضای پیمان نامه های متعدد با گروههای مختلف در مدینه از مهاجر و انصار و یهود و پیمان عدم تعرض با سه طایفه یهودی
جلسه دوازدهم	جهاد در اسلام	آغاز درگیری و نزول آیات جهاد- حکمت جنگ در اسلام و جنگ های عصر رسول خدا در بدر احد
جلسه سیزدهم	رفتار یهود و مسلمانان	یهود و درگیری آنان با مسلمانان - انواع توطئه های یهود- از حمله نقض پیمان توسط بنی قینقاع بنی نظیر . جنگ احزاب و نقش بنی قریظه و تجزیه و تحلیل قتل عام دسته جمعی آنها- پناهندگان سه جنگ به خیبر و فرجام یهود خیبر
جلسه چهاردهم	سالهای پایانی عمر رسول خدا	- آمادگی برای فتح مکه- صلح حدیبیه- موته و تبوک- اعلام برائت از مشرکان- آخرین سفر حج و حادثه غدیر
جلسه پانزدهم	برخی از شیوه های رفتاری رسول خدا	خطوط روشن خلافت و رهبری آینده در سیره پیامبر(ص)- عوامل موفقیت و گسترش اسلام- شیوه مدیریت و رهبری در اسلام
جلسه شانزدهم	رحلت رسول خدا (ص)	اعزام لشکر اسامه- وصیت نانوشته رسول اکرم(ص)- رحلت رسول الله(ص) و شورای سقیفه
جلسه هفدهم	شیوه انتخاب خلفا و نگاهی اجمالی به عملکرد آنان	شیوه انتخاب خلفا - اول- دوم - سوم- امام علی

منابع:

نگاهی نو به تاریخ اسلام سید ضیاء الدین علیانسنب

منابع مطالعاتی سیره ابن هشام

تاریخ یعقوبی

تاریخ تحلیلی صدر اسلام. علی اکبر حسنی

تاریخ اسلام. جمعی از نویسندگان

تاریخ تحلیلی اسلام- نصیری

تاریخ صدر اسلام - عصر نبوی زرگری نژاد

فروغ ابدیت - جعفر سبحانی